

EDUSKUNNAN VASTAUS 50/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista

Asia

Hallitus on vuoden 2008 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (HE 89/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 4/2009 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asioinnin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Lain tarkoituksena on myös edistää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa

ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan väestötietojärjestelmän, sen tietojen ja palvelujen sekä Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asioinnin ja sen palvelujen ylläpitämiseen, hyväksikäyttämiseen ja kehittämiseen.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, sovelletaan:

1) väestötietojärjestelmän tietojen julkisuuteen ja salassapitoon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999); sekä

2) varmennetussa sähköisessä asioinnissa ja tässä laissa tarkoitetun varmennerekisterin tietojen käsittelyssä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003) ja sähköisistä allekirjoituksista annettua lakia (14/2003).

3 §

Väestötietojärjestelmä

Väestötietojärjestelmä on yleinen valtakunnallinen perusrekisteri, joka sisältää tässä laissa säädetyt tiedot henkilöistä, kiinteistöistä, rakennuksista ja huoneistoista sekä hallinnollisista ja muista vastaavista aluejaoista.

Väestötietojärjestelmä muodostuu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetystä valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä niistä alueellisesti järjestetyistä asiakirja- ja muista vastaavista tietoaineistoista, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävään tietojärjestelmään.

4 §

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä

Väestötietojärjestelmän päävastuullisia rekisterinpitäjiä ovat maistraatit ja Väestörekisterikeskus. Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen kesken rekisterinpitoon liittyvä vastuu jakautuu siten kuin tässä laissa tai muussa laissa taikka niiden nojalla tarkemmin säädetään. Tämän lain 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston päävastuullinen rekisterinpitäjä on Väestörekisterikeskus.

Väestörekisterikeskus vastaa lisäksi automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetyn valtakunnallisen väestötietojärjestelmän ja 1 momentissa tarkoitettujen rekistereiden yleisestä toimivuudesta ja tietotekniikasta, tietohallinnosta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

5 §

Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus

Väestötietojärjestelmää pidetään yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseksi, toteuttamiseksi ja turvaamiseksi.

Väestörekisterikeskus ja maistraatit saavat käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille tämän tai muun lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

6 §

Väestörekisterikeskuksen varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asioinnin palveluja ja suoritteita siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.

Väestörekisterikeskus pitää myöntämistään henkilövarmenteista sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa tarkoitettua varmennerekisteriä. Väestörekisterikeskus on tämän varmennerekisterin rekisterinpitäjä.

Väestörekisterikeskus saa varmennetun sähköisen asioinnin palveluita ja suoritteita tarjotessaan käyttää hyväkseen varmennerekisterin sisältämiä tietoja.

2 luku

Väestötietojärjestelmän tietosisältö ja tietojen ylläpito

7 §

Rekisteröinnin kohteet

Väestötietojärjestelmään talletetaan tässä laissa säädetty tiedot seuraavista rekisteröinnin kohteista:

- 1) Suomen kansalaiset;
- 2) ulkomaan kansalaiset, jos jäljempänä tässä laissa säädetty rekisteröinnin edellytykset täyttyvät;
- 3) valtakunnan alueella sijaitsevat kiinteistöt ja muut rekisteriyksiköt, jos niitä koskevia tietoja tarvitaan järjestelmän henkilö-, rakennus- tai huoneistotietojen käsittelemisessä;
- 4) edellä mainituilla kiinteistöillä ja muilla rekisteriyksiköillä olevat rakennushankkeet ja rakennukset;
- 5) edellä mainituissa rakennuksissa olevat asuin- ja toimitilahuoneistot; sekä
- 6) hallinnolliset ja muut vastaavat aluejaot, joista säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella.

Rekisteröinnin kohteille annetaan jäljempänä tässä laissa säädetty kohteen yksilöivä tunnus, jolla väestötietojärjestelmässä muodostetaan yhteys rekisteröinnin eri kohteiden ja näitä koskevien tietojen välille.

8 §

Rekisteröinnin kohteita koskevat rajaukset

Väestötietojärjestelmään ei talleteta tietoja:

- 1) vieraan valtion Suomessa olevan diplomaattisen tai muun edustuston taikka lähetetyn konsulin viraston palveluksessa olevasta ulkomaan kansalaisesta;
- 2) Yhdistyneiden Kansakuntien, sen erityisjärjestön tai sellaiseen rinnastettavan muun kansainvälisen järjestön palveluksessa olevasta ulkomaan kansalaisesta;

3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun henkilön perheenjäsenestä tai hänen yksityisessä palveluksessaan olevasta ulkomaan kansalaisesta, jollei maistraatti erityisestä syystä toisin päättä; sekä

4) sellaisesta kiinteistöstä tai muusta rekisteriyksiköstä, rakennushankkeesta, rakennuksesta tai huoneistosta, jonka tietoja ei lain, asetuksen tai niiden nojalla annetun määräyksen mukaan talleteta väestötietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettuihin yksiköistä.

9 §

Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset

Ulkomaan kansalaista koskevat tiedot talletetaan väestötietojärjestelmään, jos hänellä on Suomessa kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Muuta ulkomaan kansalaista koskevat tiedot voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään, jos:

1) hänellä on Suomessa kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka ja tallettaminen on tarpeen työskentelyyn, opiskeluun tai muuhun vastaavaan olosuhteeseen liittyvien velvollisuuksien tai oikeuksien toteuttamisen vuoksi;

2) tallettaminen johtuu Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämisestä; tai

3) tallettaminen on hänelle kuuluvien oikeuksien tai hänelle asetettujen velvollisuuksien toteuttamisen tai muun vastaavan erityisen ja perustellun syyn vuoksi välttämätöntä.

Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö sille maistraatille, jonka virka-alueella hän ilmoittaa asuvansa. Maistraatin on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai muusta vastaavasta luotettavasta asiakirjasta.

Jos ulkomaan kansalaista koskevien tietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tapahtuu viranomaisen aloitteesta ilman ulkomaan kansalaisen myötävaikutusta, on rekiste-

rinpitäjän ilmoitettava henkilötietolain 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla henkilötietojen käsittelystä rekisteröinnin kohteelle.

10 §

Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotettavuuden varmistaminen

Maistraatin on tarkistettava, mitä tietoja ulkomaan kansalaisesta on talletettu ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin, ennen kuin se päättää häntä koskevan henkilötiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkistettavista tiedoista ja tarkistamisvelvollisuuden laajuudesta.

Jos ulkomaan kansalaisen maistraatille ilmoittamia tietoja ei ole talletettu ulkomaalaisrekisteriin tai tiedot poikkeavat ulkomaalaisrekisteriin talletetuista tiedoista, maistraatin on ennen rekisterimerkinnän tekemistä pyydettävä asiasta Maahanmuuttoviraston lausunto. Maahanmuuttoviraston on käsiteltävä asia ilman aiheetonta viivytystä.

Maistraatin on välittömästi rekisterimerkinnän tehtyään ilmoitettava sen sisällöstä kirjallisesti ulkomaan kansalaiselle. Jos maistraatin väestötietojärjestelmään tekemän ulkomaan kansalaista koskevan rekisterimerkinnän sisältö poikkeaa Maahanmuuttoviraston lausunnossa ilmoitetuista tiedoista, maistraatin on välittömästi ilmoitettava merkinnän sisällöstä myös Maahanmuuttovirastolle.

11 §

Henkilötunnus ja sen antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava henkilötunnus. Henkilötunnus annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä, ja sen antamisesta vastaa Väestörekisterikeskus. Korjattua tai muutettua henkilötunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle.

Henkilötunnus on yksilöllinen ja se muodostuu syntymäajasta, yksilönumerosta ja tarkistusmerkistä. Yksilönumerolla erotetaan samana päivänä syntyneet henkilöt toisistaan ja se sisältää tiedon henkilön sukupuolesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä henkilötunnuksen yksityiskohtaisesta sisällöstä.

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus on korjattava, jos tunnus on teknisesti virheellinen tai tieto tunnuksen sisältävästä syntymäajasta tai sukupuolesta on virheellinen. Korjaamisesta päättää se maistraatti, jonka toimialueella henkilö asuu. Maistraatin on varattava sille henkilölle, jota asia koskee, tai hänen lailliselle edustajalleen tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Korjaamisesta on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle.

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

1) muuttaminen on ehdottoman välttämätöntä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveyteensä tai turvallisuuteensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka;

2) muu kuin henkilötunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja henkilötunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen;

3) henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Väestörekisterikeskus ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa tarkoitettu maistraatti. Asianosaisen on haettava henkilötunnuksen muuttamista kirjallisesti edellä mainitulta viranomaiselta.

13 §

Henkilöstä järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta henkilöstä seuraavat tiedot:

- 1) täydellinen nimi;
- 2) henkilötunnus sekä tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus;
- 3) kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka, tilapäinen asuinpaikka sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;
- 4) vanhempien täydelliset nimet ja henkilötunnukset;
- 5) siviilisäätö sekä tieto avioliiton solmimisesta ja purkautumisesta tai parisuhteen rekisteröinnistä ja rekisteröidyn parisuhteen purkautumisesta;
- 6) aviopuolison tai rekisteröidyn parisuhteen toisen osapuolen täydellinen nimi ja henkilötunnus;
- 7) lasten täydelliset nimet ja henkilötunnukset;
- 8) lapsen ja vanhemman perheoikeudellista asemaa koskevat tiedot;
- 9) lapsen huoltoa ja sen sisältöä koskevat tiedot;
- 10) vahvistettua ottolapsisuhdetta koskevat tiedot;
- 11) toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontaa ja edunvalvontavaltuutusta koskevat tiedot sekä edunvalvojan tai valtuutetun yksilöintitiedot;
- 12) lapsen huostaanottoa koskevat tiedot;
- 13) syntymäkotikunta tai -paikka ja syntymävaltio;
- 14) kansalaisuus;
- 15) transseksuaalin sukupuolen vahvistamista koskeva tieto;
- 16) kuolinaikaa tai kuolleeksi julistamisaikaa koskeva tieto;
- 17) paikallista rekisteriviranomaista koskevat tiedot;

18) vaalien ja kansanäänestysten toimittamista varten tarvittavat tiedot ääni- ja äänestysosikeudesta;

19) tieto jäsenyydestä uskonnonvapauslaissa (453/2003) tarkoitetussa uskonnollisessa yhdyskunnassa;

20) henkilön ilmoittama äidinkieli ja asiointikieli;

21) henkilötietolain ja tämän lain nojalla ilmoitetut rajoitukset luovuttaa väestötietojärjestelmän tietoja; sekä

22) henkilön ilmoittama postiosoite ja muu yhteystieto sekä ammatti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ja niitä koskevien lisäysten, muutosten ja korjausten tallettamisesta sekä tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Kiinteistöstä järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta kiinteistöstä ja muusta rekisteriyksiköstä seuraavat tiedot:

1) kiinteistötunnus tai muu kiinteistön tai rekisteriyksikön yksilöivä tunnistetieto; ja

2) omistajan ja haltijan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai syntymäaika taikka yritys- ja yhteisötunnus sekä omistajan ja haltijan osoite tai muut yhteystiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ja niitä koskevien lisäysten, muutosten ja korjausten tallettamisesta sekä tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Rakennuksesta järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta rakennushankkeesta ja rakennuksesta seuraavat tiedot:

1) rakennustunnus taikka muu rakennushankkeen tai rakennuksen yksilöivä tunnistetieto;

2) omistajan tai haltijan henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus tai täydellinen nimi ja syntymäaika sekä osoite tai muut yhteystiedot;

3) koordinaatit, osoite, käyttötarkoitus, valmistumisvuosi, kerrosluku, huoneistoala, tilavuus ja äänestysalue; sekä

4) rakennushanketta ja rakennusta, sen rakenteita ja ominaisuuksia kuvaavat muut tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ja niitä koskevien lisäysten, muutosten ja korjauksen tallettamisesta sekä tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Huoneistosta järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta asuin- ja toimitilahuoneistosta seuraavat tiedot:

1) huoneistotunnus tai muu huoneiston yksilöivä tunnistetieto;

2) huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavat tiedot;

3) asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytössäoloa koskevat tiedot; sekä

4) toimitilahuoneiston omistajan tai haltijan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus taikka omistajan tai haltijan täydellinen nimi ja syntymäaika sekä osoite tai muu yhteystieto.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ja niitä koskevien lisäysten, muutosten ja korjauksen tallettamisesta sekä tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Muut järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään voidaan tallettaa rekisteröinnin kohteena olevaa henkilöä koskevana myös seuraavat tiedot:

1) 13—16 §:ssä mainitun henkilön mahdollinen ulkomainen henkilönnumero;

2) ulkomailla vakinaisesti asuvalle Suomen kansalaiselle tieto kotikuntalaissa tarkoitettusta väestökirjanpitokunnasta;

3) sellaisen Suomen kansalaisen ulkomailla asuvan puolison ja lapsen, jolle ei ole annettu henkilötunnusta, täydellinen nimi, syntymäaika, sukupuoli, siviilisääty, kansalaisuus, osoite ja kuolinaika;

4) ulkomaan kansalaisen oleskeluluvan lajia ja luvan kestoa koskevat tai muut vastaavat tiedot; sekä

5) vainajaa koskevien tietojen yhteyteen kuolinpesän yhteystietoina pesän edustajan tai muun yhteys henkilön täydellinen nimi ja henkilötunnus, syntymäaika, ulkomainen henkilönnumero tai yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot.

Väestötietojärjestelmään voidaan lisäksi tallettaa rekisteröinnin kohteita koskevana teknisinä tietoina väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyssä välttämättömät kirjaamismerkinnät.

Edellä 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen tietojen ja niitä koskevien lisäysten, muutosten ja korjausten tallettamisesta sekä tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Järjestelmän tietojen luotettavuus

Väestötietojärjestelmään talletettuja 13 §:n 1 momentin 1—21 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja pidetään julkisesti luotettavina tietoina, jollei osoiteta, että tieto on virheellinen tai puutteellinen. Muita kuin edellä tarkoitettuja järjestelmään talletettuja tietoja saa käyttää henkilöä koskevassa päätöksenteossa vain, jos hänelle annetaan päätöksenteon yhteydessä nimenomainen selvitys tietojen sisällöstä ja käytöstä.

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos väestötietojärjestelmään tallettavaksi ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, voidaan julkisesti luotettavana tietona väestötie-

tojärjestelmään tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka tiedon luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuini- tai hallintomenettelyssä. Tässä tarkoitetun asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. Maistraatti voi tarvittaessa pyytää ulkoasiainministeriön, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon edellä tarkoitetun asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja on tarkistettava säännöllisesti niiden ajantasaisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Väestörekisterikeskus antaa tarkempia määräyksiä tarkistettavista tiedoista sekä tarkistuksen toteuttamisenmenetelmistä ja -ajankohdasta.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja poistaminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Väestörekisterikeskuksen on kuitenkin poistettava seuraavat henkilötiedot koskevat tiedot järjestelmästä:

1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päättyttyä;

2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;

3) 17 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun kuolinpesän yhteystietoja koskevan tiedon muutosta tai korjausta edeltänyt tieto välittömästi muutoksen tai korjauksen tallettamisen jälkeen

sekä tieto kuolinpesän olemassa olost ja sitä koskevista yhteystiedoista välittömästi kuolinpesän lakkaamista koskevan ilmoituksen tai selvityksen saapumisen jälkeen;

4) 53 §:ssä tarkoitetut käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta; sekä

5) 56 §:ssä tarkoitetut lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitetut tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston edelliset tunnuksot ja osoitteet. Jos rakennus puretaan tai poistetaan muuten rakennuskannasta, säilytetään väestötietojärjestelmässä pysyvästi kaikki rakennusta ja siinä olevia huoneistoja koskevat poistoajankohdan mukaiset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä väestötietojärjestelmän kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietojen säilyttämisestä ja poistamisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tietojen säilyttämisestä on lisäksi voimassa, mitä asiakirjojen säilyttämisestä on erikseen säädetty arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla annetussa asetuksessa tai määräyksessä.

21 §

Tietojen ylläpitoa koskeva yleinen toimivalta

Se maistraatti, jonka toimialueen tiedoista on kysymys, päättää yksittäistä henkilöä, kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevan tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Väestörekisterikeskus päättää tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien muiden rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään.

Edellä 1 momentista poiketen voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tiedon tallettamista koskevan toimivallan siirtämisestä tai muusta uudelleen järjestämisestä rekisterihallinnon viranomaisten välillä, jos toimenpiteellä voidaan

parantaa palvelujen saatavuutta, järjestelmän tietosisällön laatua tai toiminnan tehokkuutta taikka aikaansaada alueellisesti tasapainoinen työnjako rekisterihallinnossa. Ennen asetuksen antamista asiasta on kuultava Väestörekisterikeskusta ja niitä maistraatteja, joita asia koskee.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Tämän lain 9 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettu ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön maistraatin lisäksi verotoimistolle tai Maahanmuuttovirastolle. Pynnön voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus ovat niin sopineet. Pynnön vastaanottajan on varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Vastaanottajan on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten sille maistraatille, jonka virka-alueella ulkomaan kansalainen ilmoittaa asuvansa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pynnön vastaanottajan tehtävistä.

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

3 luku

Rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeudet sekä tiedon ilmoittamista koskevat velvoitteet

23 §

Tiedonsaantioikeus viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

1) tuomioistuimelta tieto tuomioistuimen ratkaisusta, joka koskee henkilön siviilisäätä, perheoikeudellista asemaa, toimikelpoisuuden rajoitusta, edunvalvontaa ja kuolleeksi julistamista, kiinteistön saantoa, lainhuutoa ja käyttöoikeutta sekä Rikosseuraamusvirastolta tieto henkilön yli kolme kuukautta kestävästä oleskelusta rangaistuslaitoksessa;

2) uskonnolliselta yhdyskunnalta, sen seurakunnalta tai muulta paikallisyhteisöltä uskonnonvapauslaissa tarkoitettua yhdyskuntaan liittymistä ja eroamista, nimilaissa (694/1985) tarkoitettua etu- ja sukunimeä sekä avioliittolaissa (234/1929) tarkoitettua vihkimistä koskeva tieto;

3) terveydenhuollon toimintayksiköltä ja ammattihenkilöltä tieto lapsen syntymästä, henkilön kuolemasta ja henkilön yli kolme kuukautta kestävästä oleskelusta terveydenhuollon toimintayksikössä;

4) sosiaalihuollon toimintayksiköltä ja ammattihenkilöltä tieto lapsen huostaanotosta ja sen lakkaamisesta, lapsen huoltoa koskevasta sopimuksesta ja sen sisällöstä sekä henkilön yli kolme kuukautta kestävästä oleskelusta sosiaalihuollon toimintayksikössä;

5) kunnan viranomaiselta 15 ja 16 §:ssä tarkoitettu rakennushanke-, rakennus- ja huoneistotieto sekä tieto rakennustoiminnasta;

6) maanmittauslaitoksen viranomaiselta 14 §:ssä tarkoitettu kiinteistön ja muun rekisteriyksikön yksilöinti- ja tunnistetieto sekä 15 §:ssä tarkoitettu rakennustieto;

7) ulkomaalaishallinnon viranomaiselta Suomen kansalaisuuden saamista, menettämistä ja säilyttämistä sekä ulkomaan kansalaisen henki-

öllisyyttä, perhesuhteita ja oleskeluoikeutta Suomessa koskeva tieto;

8) Verohallinnolta henkilön kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa ja kiinteistön, rakennuksen tai toimitilahuoneiston omistajaa koskeva tieto sekä kuolinpesän edustajaa tai muuta yhteyshenkilöä koskeva tieto;

9) Kansaneläkelaitokselta henkilön kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa koskeva tieto; sekä

10) ulkoasianministeriöltä ja sen toimintayksiköltä ulkomailla asuvan Suomen kansalaisen tai ulkomaan viranomaisen toimintayksikölle ilmoittama tieto, joka koskee rekisteröinnin kohteena olevan henkilön asumista, perheoikeudellista asemaa tai muita väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja.

Edellä 1 momentin 8 kohdassa mainitut henkilön kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa ja kiinteistön, rakennuksen tai toimitilahuoneiston omistajaa koskevat tiedot sekä 9 ja 10 kohdassa mainitut tiedot on tarkoitettu käytettäväksi väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tiedonsaantioikeuden toteuttamisesta ja sisällöstä.

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmään rekisteröidyltä henkilöltä pyynnöstä lisätietoja ja muita tarpeellisia selvityksiä 13—17 §:ssä tarkoitetuista henkilöä itseään ja hänen huollettavanaan olevaa lasta koskevista tiedoista;

2) ulkomailla oleskelevalta Suomen kansalaiselta tiedot niistä hänen ulkomailla oleskelunsa aikana tapahtuneista lisäyksistä, muutoksista ja korjauksista, jotka koskevat tämän lain mukaan

hänenstä väestötietojärjestelmään talletettavia tietoja;

3) äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu terveydenhuollon toimintayksikölle tai ammattihenkilölle;

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä lukien;

5) 16 §:ssä tarkoitetun asuinhuoneiston omistajalta ja haltijalta pyynnöstä tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta asuinhuoneistosta;

6) 16 §:ssä tarkoitetun toimitilahuoneiston omistajalta ja haltijalta tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta toimitilahuoneistosta; sekä

7) kuolinpesältä pyynnöstä pesän edustajaa tai muuta yhteyshenkilöä koskevia 17 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tiedonsaantioikeuden toteuttamisesta ja sisällöstä.

Kotikunnan, siellä olevan asuinpaikan ja tilapäisen asuinpaikan muuttumisen johdosta annettavasta ilmoituksesta säädetään kotikuntalaissa.

25 §

Tietojen ilmoittamisvelvollisuus

Tämän lain 23 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisilla sekä 24 §:ssä tarkoitetuilla henkilöillä, yrityksillä ja yhteisöillä on velvollisuus ilmoittaa tiedot väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjälle välittömästi sen jälkeen, kun tiedoissa on todettu lisäys-, muutos- tai korjaustarve taikka rekisterinpitäjä on esittänyt lisätieto- tai selvityspyynnön. Tiedot on ilmoitettava henkilön, kiinteistön, rakennuksen tai huoneiston yksilöinti- ja tunnistetietoineen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ilmoitusvelvollisuuden toteuttamisesta ja sisällöstä.

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava viipymättä sosiaalihuollon toimintayksikölle siitä, että lapsi on huoltajan kuoleman johdosta jäänyt vaille huoltajaa.

26 §

Tietojen ilmoittaminen

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti, sähköisesti, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tarkoitukseen soveltuvalle luotettavalle ja turvallisella tavalla. Väestörekisterikeskus antaa luvan tietojen ilmoittamiseen, jos tiedot ilmoitetaan muutoin kuin kirjallisesti. Luvan antamisen edellytyksenä on, että tietojen ilmoittaja on toimittanut Väestörekisterikeskukselle riittävän selvityksen tietojen suojauksesta.

Ennen tietojen tallettamista väestötietojärjestelmään rekisterinpitäjän on varmistuttava tietojen ilmoittajasta, tämän oikeudesta ilmoituksen tekemiseen ja ilmoituksen muusta luotettavuudesta. Rekisterinpitäjän on talletettava tiedot väestötietojärjestelmään ilman aiheetonta viivytystä.

Väestörekisterikeskus vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

27 §

Ilmoittajan vastuu

Se, jonka velvollisuutena on ilmoittaa tietoja väestötietojärjestelmään tallettamista varten, vastaa rekisterinpitäjälle ilmoittamiensa tietojen luotettavuudesta ja niiden pysymisestä ajan tasalla.

4 luku

Väestötietojärjestelmän tietojen julkisuus ja niiden luovuttaminen

28 §

Tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset

Väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa vain, jos tässä laissa säädetty edellytykset tietojen luovuttamiselle ovat olemassa eikä henkilön oikeudesta kieltää tietojensa luovuttaminen muuta johdu. Väestötietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen sii-

hen käyttötarkoitukseen, johon se luovutetaan. Tietoja ei saa luovuttaa, jos luovuttamisen voidaan perustellusta syystä epäillä loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka vaarantavan valtion turvallisuutta.

29 §

Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen

Väestötietojärjestelmästä luovutetaan tuomioistuin- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään:

1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty tiedot; ja

2) laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot.

Tuomioistuin- ja hallintomenettelyssä sekä muussa viranomaistehtävän hoitamisessa tarvittavat väestötietojärjestelmän henkilötiedot tulee hankkia viran puolesta, jollei rekisteröity ole asian vireille tultua viivytystä ilmoittanut toimittavansa itse tarpeelliset tiedot tai jollei muunlaiseen menettelyyn ole erityisiä perusteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan väestötietojärjestelmästä luovutettuja kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja ei saa käyttää kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan taikka tilapäisen asuinpaikan yksilöintimerkintöjä lukuun ottamatta henkilöä koskevassa oikeudellisessa tai hallinnollisessa päätöksenteossa, jollei henkilölle anneta päätöksenteon yhteydessä selvitystä tietojen sisällöstä ja käytöstä.

30 §

Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen, tilastojen laatimiseen sekä viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtäviin tutkimuksen, selvityk-

sen tai muun vastaavan tehtävän hoitamisessa tarpeelliset tiedot siten kuin siitä säädetään henkilötietolaissa.

31 §

Tietojen luovuttaminen rahoitus- ja vakuutustoimintaan sekä muuhun vastaavaan toimintaan

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa rahoitus- ja vakuutustoimintaan sekä muuhun näitä vastaavaan toimintaan:

1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty tiedot;

2) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa tai määräyksessä säädetyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot; ja

3) tarpeelliset tiedot sellaisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi, joka koskee edellä tarkoitettua toimintaa ja jossa rekisteröity on osallisena.

Väestötietojärjestelmästä voidaan lisäksi luovuttaa luottotietolaissa (527/2007) tarkoitettua luottotietotoimintaa ja saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999) tarkoitettua perintätoimintaa varten tarpeelliset tiedot toiminnan kohteena olevan henkilön etu- ja sukunimestä, henkilötunnuksesta tai syntymäajasta, osoite- ja muista yhteystiedoista, syntymäkotikunnasta ja syntymäpaikasta, holhoustoimen edunvalvonasta ja sen sisällöstä sekä kuolinajasta tai kuolleeksi julistamisajasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan väestötietojärjestelmästä luovutettuja kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja ei saa käyttää kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan taikka tilapäisen asuinpaikan yksilöintimerkintöjä lukuun ottamatta henkilöä koskevassa oikeudellisessa päätöksenteossa, jollei henkilölle anneta päätöksenteon yhteydessä selvitystä tietojen sisällöstä ja käytöstä.

32 §

Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asiakas- tai markkinointirekisteriin tai vastaavaan muuhun rekisteriin talletettujen tietojen ylläpitämisessä, tarkistamisessa ja korjaamisessa tarpeellisia tietoja rekisteröidyn etu- ja sukunimestä, syntymävuodesta, sukupuolesta, äidinkielestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa henkilön nimi- sekä osoite- ja muita yhteystietoja suoramainontaa ja muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimuksen tekemistä tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa varten. Luovutettaessa tietoja näitä tarkoituksia varten voidaan tietojen käsittelyn perusteena käyttää henkilön nimeä, vähintään kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ammattia tai ammattiluokkatietoa, osoite- ja muita yhteystietoja, yhtä henkilöön liitettävää muuta kuin 38—42 §:ssä tarkoitettua tunnistetietoa sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

33 §

Tietojen luovuttaminen sukututkimukseen ja henkilömatrikkelin laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa sukututkimukseen ja henkilömatrikkelin laatimiseen tarpeelliset tiedot siten kuin siitä säädetään henkilötietolaissa.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettuja yksittäisiä ja yksilöityjä henkilöitä koskevia tietoja voi-

daan käsitellä yhteys-, osoite- ja muussa vastaavassa tietopalvelussa henkilökohtaisia tai niihin verrattavia tavanomaisia yksityisiä käyttötarkoituksia varten. Tällaisessa palvelussa voidaan luovuttaa tietoja vain henkilön nykyisistä nimistä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä elossa olosta. Tietojen luovuttaminen ei edellytä käyttötarkoituksen selvittämistä palvelutahtuman yhteydessä.

Muuten väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa vain, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja henkilötietolain tai muun lain perusteella.

35 §

Yleinen kiello-oikeus

Sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään, henkilöllä on oikeus kieltää omansa, samassa taloudessa asuvan puolisonsa ja huollosaan olevan lapsensa osoitteen ja muun yhteystiedon luovuttaminen tämän lain 32 §:ssä ja 34 §:n 1 momentissa säädettyihin käyttötarkoituksiin. Kiello ei kuitenkaan koske sellaisia tapauksia, joissa tiedot luovutetaan tämän lain 32 §:n 1 momentin perusteella toimintaan, jossa tietoa käytetään henkilön, yrityksen tai yhteisön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi.

Kieltoa koskeva ilmoitus tulee toimittaa Väestörekisterikeskukselle tai maistraatille kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla ja luotettavalla tavalla.

36 §

Turvakiello

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, voidaan väestötietojärjestelmään hakemuksesta tallettaa turvakiello. Kun turvakiello on talletettu järjestelmään, tämän henkilön, hänen kanssaan samassa taloudessa asuvan puolison tai lapsen kotikunta,

asuinpaikka, osoite ja muu yhteystieto voidaan luovuttaa vain sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn tämän henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen. Turvakiello koskee myös edellä mainittujen henkilöiden omistuksessa tai hallinnassa olevan kiinteistön, rakennuksen ja huoneiston yksilöinti- ja sijaintitietoja, jos niitä ei voida käsitellä erillään turvakiellon kohteena olevista tiedoista.

Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen lailisen edustajansa tulee hakea turvakielloa maistraatilta kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakielloa, maistraatin on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakiello voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

37 §

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely

Viranomainen, jolle väestötietojärjestelmästä on luovutettu turvakiellon kohteena olevia tietoja, ei saa luovuttaa tietoja edelleen eikä antaa niitä sivullisen nähtäväksi tai käsiteltäväksi, jollei laissa toisin säädetä. Viranomaisen on myös huolehdittava siitä, että tietoja saavat käsitellä vain sellaiset henkilöt, joiden tehtäviin kyseisten tietojen käsittely välittömästi kuuluu.

Kun rekisterihallinnon viranomainen luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakiellon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle myös turvakiellosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

38 §

Ottolapsisuhdetta koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja ottolapsisuhteesta ja siitä kuka on ottolapsen biologinen vanhempi voidaan luovuttaa vain:

- 1) ottolapselle, jos hän on täysi-ikäinen;
- 2) ottolapselle ja ottovanhemmille yhteisesti, jos ottolapsi on täyttänyt viisitoista vuotta;
- 3) ottovanhemmille, jos ottolapsi on alle viisitoistavuotias ja kysymys on ottolapsen terveyttä tai turvallisuutta välittömästi koskevasta tietotarpeesta;
- 4) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn edellä mainittujen henkilöiden oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 5) virallisen tilaston laatimista varten;
- 6) historiallisen tai tieteellisen tutkimuksen tekemistä varten; sekä
- 7) muulle yksilöidyssä asiassa tietoja pyytävälle henkilölle, yritykselle tai yhteisölle, joka välttämättä tarvitsee tiedot ottolapsen yksilöintiä taikka hänen henkilö- ja perheoikeudellisen asemansa tai toimintakelpoisuutensa selvittämistä varten.

39 §

Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja lapsen huostaanotosta voidaan luovuttaa vain:

- 1) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 2) virallisen tilaston laatimista varten; sekä
- 3) historiallisen tai tieteellisen tutkimuksen tekemistä varten.

40 §

Sukupuolen vahvistamista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettu transsukupuolisen sukupuolen vahvistamista koskeva tieto sekä tieto hänellä välittömästi ennen sukupuolen vahvistamista olleesta entisestä henkilötunnuksesta ja mahdollisesta entisestä etunimestä voidaan luovuttaa vain:

- 1) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen; sekä
- 2) muulle yksilöidyssä asiassa tietoja pyytävälle henkilölle, yritykselle tai yhteisölle, joka välttämättä tarvitsee tiedot kyseisen henkilön yksilöintiä taikka hänen henkilö- ja perheoikeudellisen asemansa tai toimintakelpoisuutensa selvittämistä varten.

41 §

Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön asumisesta tai oleskelusta hoito-, huolto- tai rangaistuslaitoksessa voidaan luovuttaa vain:

- 1) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 2) virallisen tilaston laatimista varten; sekä
- 3) historiallisen tai tieteellisen tutkimuksen tekemistä varten.

Jos henkilö on itse ilmoittanut hoito- tai huoltolaitoksen osoitteen myös henkilökohtaisessa käytössä olevaksi osoite- tai yhteystiedokseen, osoite voidaan luovuttaa.

42 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön jäsenyydestä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan luovuttaa vain:

- 1) alaikäisen lapsen huoltajalle;
- 2) sille uskonnolliselle yhdyskunnalle, jonka jäsen henkilö on;
- 3) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 4) virallisen tilaston laatimista varten;
- 5) avioliiton esteiden tutkinnassa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten; sekä
- 6) perunkirjoitusta, perinnönjakoa tai muuta näihin verrattavaa yksilöityä tarkoitusta varten siltä osin kuin jäsenyyttä koskeva tieto on tarpeellinen sen selvittämiseksi, mistä uskonnollisesta yhdyskunnasta tai sen seurakunnasta on saatavissa asiassa mahdollisesti tarvittavia lisätietoja henkilöstä.

Maistraatti voi lisäksi luovuttaa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten 70 §:ssä tarkoitettussa uskonnolliselle yhdyskunnalle annetussa palvelussa käsiteltyjä, avioliiton esteiden tutkinnassa tarvittavia tietoja niille henkilöille, joiden avioliiton esteet se tutkii.

43 §

Tunnuksen luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan luovuttaa, jos tiedon käyttäjällä on oikeus käsitellä tunnusta henkilötietolain tai muun lain perusteella. Väestötietojärjestelmään talletetun ulkomaisen henkilön numeron luovuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin henkilötietolain henkilötunnuksen käsittelyä koskevia säännöksiä. Väestötietojärjestelmästä annettavaan todistukseen tai otteeseen voidaan henkilö-

tunnus tai ulkomainen henkilön numero merkitä vain, jos todistus tai ote annetaan laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyn yksilöidyn tehtävän tai toimenpiteen toteuttamiseksi.

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan luovuttaa vain, jos:

1) tunnusta käytetään kansalaisvarmenteen tai muun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämän varmenteen käyttöön perustuvan palvelun tai suoritteen tuottamisen yhteydessä varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona; tai

2) muu Suomeen sijoittunut varmentaja käyttää tunnusta sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa tarkoitettussa tai vastaavassa tunnistamistarkoitukseen käytettävässä varmenteessa varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona.

Väestötietojärjestelmään talletettua teknistä tunnistetta voidaan käsitellä vain sähköisen asiointitunnuksen luonnissa sekä väestötietojärjestelmän sisäisenä teknisenä tunnistetietona.

44 §

Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Ennen tietojen luovuttamista rekisterihallinnon viranomainen voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitettu järjestää. Tällainen selvitys on vaadittava, jos:

1) tiedot luovutetaan teknisen käyttöyhteyden avulla tai luovuttaminen koskee laajaa tietojoukkoa ja kysymys on 36—43 §:ssä säädettyjen tietojen luovuttamisesta; tai

2) tietojen käytön voidaan muusta perustelusta syystä olettaa loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa, hänen etuaan tai oikeuksiaan taikka vaarantavan valtion turvallisuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu selvitys on annettava kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava, kuinka luovutettavien tietojen hallinnollinen ja fyysinen turvallisuus sekä henkilöstö-, tietoliikenne-, ohjelmisto-, tietoaineisto-, käyttö- ja laitteistoturvallisuus on tarkoitettu varmistaa.

45 §

*Tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten
päätyminen*

Väestötietojärjestelmään rekisteröityä henkilöä välittömästi koskevia järjestelmään talletettuja henkilötietoja tämän tai muun lain nojalla koskevat luovutusrajoitukset päättyvät, kun henkilön kuolemasta on kulunut 50 vuotta tai, jollei tästä ole tietoa, viimeistään silloin kun hänen henkilötietojaan koskevan viimeisen merkinnän tekemisestä järjestelmään on kulunut 100 vuotta.

46 §

Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot

Väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, muussa teknisesti tai sähköisesti käsiteltävässä muodossa, kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmästä, siihen kuuluvista asiakirjoista ja muista vastaavista tietoa-aineistoista annettavista todistuksista ja otteista sekä niihin sisältyvistä tiedoista.

Rekisterihallinnon viranomainen voi tässä laissa säädetyin edellytyksin antaa henkilölle oikeuden tutkia valvonnassaan väestötietojärjestelmään kuuluvia asiakirjoja ja muita vastaavia tietoa-aineistoja, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävään tietojärjestelmään.

Väestötietojärjestelmästä annettava asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

47 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Väestörekisterikeskus päättää väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, jos luovuttaminen tapahtuu teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai kysymys on muiden kuin yksittäisten tietojen luovuttamisesta ulkomaille.

Maistraatti päättää todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän

tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista ja muista vastaavista tietoa-aineistoista sekä muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta.

Edellä 1 ja 2 momentista poiketen voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää näissä säännöksissä tarkoitettun toimivallan siirtämisestä tai uudelleen järjestämisestä rekisterihallinnon viranomaisten välillä, jos toimenpiteellä voidaan parantaa palvelujen saatavuutta, toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada alueellisesti tasapainoinen työnjako rekisterihallinnossa. Ennen asetuksen antamista asiasta on kuultava Väestörekisterikeskusta ja niitä maistraatteja, joita asia koskee.

48 §

Kirkollisen viranomaisen luovutustoimivalta

Evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan viranomaisten on pyydettyessä annettava todistuksia, otteita tai näitä vastaavia muita yksittäisiä kirjallisia selvityksiä hallussaan olevista, ennen uskontokuntien jäsenrekistereistä annetun lain (614/1998) voimaantuloa pidetyistä kirkollisista väestörekistereistä ja niihin kuuluvista asiakirjoista. Jos edellä mainittujen kirkollisten viranomaisten jäsenrekisteriä pidetään säännöllisesti ajan tasalla väestötietotietojärjestelmän tiedoilla, on näillä viranomaisilla oikeus luovuttaa kirjallisesti jäsenistään yksittäisiä tietoja henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi. Tietojen luovuttamisessa on noudatettava soveltuvien osin 4 luvun säännöksiä.

49 §

Muu luovutustoimivalta

Väestörekisterikeskus voi, jos se on palvelujen saatavuuden, toiminnan tehokkuuden tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi tarpeellista, tehdä sopimuksen:

1) viranomaisen kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten tietojen luovutta-

misesta henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi; ja

2) muun rekisterihallinnon ulkopuolisen organisaation kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten ja yksilöityjä henkilöitä koskevien nimi-, osoite- ja yhteystietojen sekä elossa oloa koskevien tietojen luovuttamisesta.

Väestörekisterikeskus voi tehdä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sopimuksen tietojen luovuttamisesta vain, jos tietojen luovuttaja on toimittanut Väestörekisterikeskukselle 44 §:ssä tarkoitetun selvityksen. Tietoja 1 momentin 2 kohdan perusteella luovuttavaan henkilöön sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tietojen luovuttamisessa on noudatettava soveltuvien osin 4 luvun säännöksiä.

50 §

Tietojen luovuttamista koskeva menettely

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista haetaan kirjallisesti. Luovuttamista voidaan pyytää myös muulla turvallisella ja luotettavalla tavalla, jos kysymys on yksilöityä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon luovuttamisesta, todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista taikka muun yksittäisen ja yksilöityä rekisteröinnin kohdetta koskevan tiedon luovuttamisesta. Väestötietojärjestelmän tietoja haettaessa tai pyydettyäessä on ilmoitettava tietojen käyttötarkoitus sekä muut luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat. Selvitystä ei tarvitse antaa, jos luovutetaan vain tilasto- tai vastaavia lukumäärätietoja.

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevasta hakemuksesta on tehtävä kirjallinen päätös, jossa tulee olla tarvittavat määräykset tietojen käyttäjän oikeuksista ja velvollisuuksista sekä tietojen käytöstä ja suojauksesta. Päätöksessä on myös määrättävä luovutuksesta mahdollisesti perittävät maksut.

Jos kysymys on yksittäistä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon kirjallisesta luovutta-

misesta taikka todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta, on luovutuksesta tehtävä kirjallinen päätös vain tarvittaessa. Maistraatin on kuitenkin huolehdittava, että luovutettujen tietojen kohdetta, käyttötarkoitusta ja luovutusajan kohtaa sekä luovutettujen tietojen tilaajaa tai käyttäjää koskevat tiedot kirjataan tarkoituksen mukaisella tavalla.

5 luku

Tietojen käsittelyn seuranta ja valvonta

51 §

Luovutettujen tietojen käyttö

Väestötietojärjestelmästä luovutettuja tietoja saa käyttää vain siihen käyttötarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tiedot saa luovuttaa edelleen tai muuten antaa sivulliselle vain, jos siitä on säädetty laissa tai jos tiedon luovuttanut rekisterihallinnon viranomainen on antanut siihen nimenomaisen luvan.

52 §

Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Väestörekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaa ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Väestörekisterikeskuksen määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus väestötietojärjestelmän tietojen käytön ja suojauksen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käsittelyssä käytetyt laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluihin tiedon käyttäjän hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Väestörekisterikeskus voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

53 §

Käyttäjäreki-steri

Väestörekisterikeskuksen on pidettävä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä käyttäjäreki-steriä. Käyttäjäreki-steriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän täydellinen nimi ja henkilötun-
nus, henkilönnumero tai syntymäaika;
- 2) käyttöoikeuden yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) käyttöoikeuden sisältöä ja laajuutta koske-
vat tiedot;
- 4) väestötietojärjestelmän tietojen väärinkäy-
tön seuraamuksena käyttäjälle asetettu käyttöoi-
keuden rajoitus tai käyttökielto;
- 5) käyttäjän edustamaa organisaatiota koske-
vat tiedot; sekä
- 6) käyttöoikeuspäätöstä tai -ratkaisua koske-
vat tiedot.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tie-
to voidaan tallettaa rekisteriin vain, jos väärin-
käytön seuraamus mainitaan käyttöoikeuspää-
töksessä tai -ratkaisussa ja käyttäjä tietää seuraa-
muksesta.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä
käyttäjäreki-steriin talletetut tiedot vähintään
kaksi vuotta käyttöoikeuden päättymisestä. Val-
tioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkem-
pia säännöksiä käyttäjäreki-sterin tietosisällöstä.

54 §

Käyttäjäreki-sterin tietojen käyttö

Väestörekisterikeskus saa käyttää käyttäjäre-
kisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn
hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta var-
ten;

2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön
määrän ja laajuuden sekä kustannusten seuran-
nan ja jaon selvittämistä varten;

3) väestötietojärjestelmän tietojen käyttöä
koskevan laskutuksen hoitamista varten; sekä

4) väestötietojärjestelmän toimivuuden var-
mistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä
koskevien ongelmien selvittämistä varten.

Tämän lain 53 §:n 1 momentin 4 kohdassa tar-
koitettuja käyttöoikeuden rajoitusta tai käyttö-
kieltoa koskevia tietoja Väestörekisterikeskus
saa käyttää vain tietojen käsittelyn hallintaa,
seurantaa, valvontaa ja suojausta varten.

55 §

Käyttäjäreki-sterin tietojen luovuttaminen

Väestörekisterikeskus voi noudattaen sovel-
tuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa käyttä-
järeki-steriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomai-
selle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäise-
mistä ja selvittämistä varten;
- 2) tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle
tietosuojan valvonnan toteuttamista varten;
- 3) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle
käytön ja siitä aiheutuneiden kustannusten seu-
rantaa ja valvontaa varten; sekä
- 4) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tie-
tojen käyttäjä ja hänen edustamansa organisaa-
tio ovat antaneet tähän nimenomaisen suostu-
muksensa.

56 §

Lokireki-steri

Väestörekisterikeskuksen on pidettävä tekni-
sen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestö-
tietojärjestelmän tietojen käsittelystä lokireki-
steriä. Lokireki-steriin voidaan tallettaa seuraavat
tiedot:

- 1) sen organisaation tunnistetiedot, jonka ni-
missä käsittely tapahtuu;
- 2) käyttäjän tunnistetieto;

3) käytetyn sovelluksen, ohjelman tai niiden teknisesti itsenäisen osan nimi tai muu näitä koskeva yksilöintitieto;

4) tieto käsittelyn ajankohdasta; sekä

5) käsitelty tai käsittelyn kohteena olleet järjestelmän tiedot tai tietoryhmät.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä lokirekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lokirekisterin tietosisällöstä.

57 §

Lokirekisterin tietojen käyttö

Väestörekisterikeskus saa käyttää lokirekisteriin talletettuja tietoja:

1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn seurantaa ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten;

2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä sekä laskutuksen hoitamista varten;

3) väestötietojärjestelmän tietojen luotettavuuden ja ajantasaisuuden selvittämistä varten; sekä

4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

58 §

Lokirekisterin tietojen luovuttaminen

Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa lokirekisteriin talletettuja tietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;

2) tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle tietosuojan valvonnan toteuttamista varten;

3) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön seurantaa ja valvontaa varten;

4) sille henkilölle, jonka väestötietojärjestelmään talletetut tiedot ovat olleet käsittelyn koh-

teina noudattaen soveltuvin osin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 12 §:n säännöksiä; sekä

5) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä ja käsittelyn kohteena ollut henkilö ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

59 §

Tapahtumatietojen käsittely

Väestörekisterikeskuksen on talletettava tapahtumatiedot käyttäjärekisterin ja lokirekisterin henkilötietojen käsittelystä (*tapahtumatiedosto*). Tapahtumatiedostoon talletetaan:

1) päätös tai ratkaisu, johon tietojen käsittely perustuu;

2) käsittelyn ajankohta;

3) tieto käsittelyn kohteesta; ja

4) käsittelijän tunnistetiedot.

Tapahtumatiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tapahtumatiedoston tietosisällöstä.

Väestörekisterikeskus saa käyttää tapahtumatietoja käyttäjärekisterin ja lokirekisterin tietojen käsittelyn sisäiseen seurantaan ja valvontaan. Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa tapahtumatietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;

2) tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle tietosuojan valvonnan toteuttamista varten; sekä

3) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä on antanut tähän nimenomaisen suostumuksensa.

60 §

Väestörekisterikeskuksen selvitysvelvollisuus

Väestörekisterikeskuksen on toimitettava vähintään kerran vuodessa lokirekisteriin talletettujen tietojen ja tapahtumatietojen käsittelystä

yksityiskohtainen selvitys tietosuojavaltuutetulle.

6 luku

Väestörekisterikeskuksen varmennettu sähköinen asiointi

61 §

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on tuottaa, tarjota ja hallinnoida varmennetussa sähköisessä asiointinnissa käytettäväksi tarkoitettu kansalaisvarmenne sekä sen käyttöön välittömästi liittyvät varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelut.

Väestörekisterikeskus voi lisäksi tuottaa varmennetussa sähköisessä asiointinnissa käytettäväksi seuraavat palvelut:

- 1) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 2) varmennetun sähköisen asioinnin osapuolten todentaminen ja asioinnin hallinnointi;
- 3) sähköisten asiakirjojen ja viestien sähköisen allekirjoittaminen ja salaaminen;
- 4) sähköisten asiakirjojen ja viestien aitouden, luottamuksellisuuden ja eheyden säilyttäminen ja varmentaminen;
- 5) varmennetun sähköisen asiointitapahtuman toimijoiden aseman tai roolin varmentaminen;
- 6) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvien varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelujen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 7) varmennetun aikaleimapalvelun tarjoaminen ja hallinnointi; sekä
- 8) muu vastaava varmennetun sähköisen asioinnin toiminto tai palvelu.

Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämää varmennetta, joka sisältyy henkilökorttilaissa (829/1999) tarkoitettuun henkilökorttiin tai muuhun siihen verrattavaan viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan, ja jota käytetään henkilön todentamista, sähköisen allekirjoituksen tekemistä sekä asiakirjojen ja

viestien salausta varten. Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan myös muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan sisältyvää Väestörekisterikeskuksen myöntämää varmennetta, jota käytetään edellä mainittuun tarkoitukseen ja joka täyttää sähköisistä allekirjoituksista annetun lain 7 §:ssä asetetut vaatimukset.

62 §

Varmennetussa sähköisessä asiointinnissa käytävien varmenteiden tiedot

Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen sisältyvistä tiedoista säädetään sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa. Kansalaisvarmenteessa ja muussa Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämässä varmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus. Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen voi sisältyä myös muita varmenteen käytössä tarvittavia välttämättömiä teknisiä tietoja. Väestörekisterikeskus päättää näistä tiedoista.

Sähköinen asiointitunnus voi sisältyä myös sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa tarkoitettuun muuhun luonnollisen henkilön varmenteeseen varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona.

63 §

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava sähköisen asiointitunnuksen antamisessa tarvittava yksilöllinen tekninen tunnistetieto. Tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä ja sen antamisesta ja tallettamisesta väestötietojärjestelmään vastaa Väestörekisterikeskus.

Väestörekisterikeskus muuttaa teknisen tunnistetiedon yksilölliseksi sähköiseksi asiointitunnukseksi, kun:

1) henkilölle myönnetään ensimmäisen keran kansalaisvarmenne tai muu Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämä varmenne; tai

2) henkilöllä, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään, ei ole sähköistä asiointitunnusta ja Väestörekisterikeskus saa 43 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetulta varmentajalta pyynnön muuttaa tämän henkilön tekninen tunnistetieto sähköiseksi asiointitunnukseksi.

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus muodostuvat kahdeksasta satunnaisesti valitusta numerosta sekä tarkistusmerkistä. Luonnollisen henkilön tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus eivät saa sisältää henkilöön liittyviä tunnistetietoja. Korjattua tai muutettua teknistä tunnistetietoa tai sähköistä asiointitunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle. Tarkempia säännöksiä teknisen tunnistetiedon ja sähköisen asiointitunnuksen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

64 §

Sähköisen asiointitunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Jos sähköinen asiointitunnus on virheellinen tai tunnuksen luontimenettelyssä on tapahtunut virhe, Väestörekisterikeskuksen on viipymättä korjattava virhe ja annettava henkilölle tarvittaessa uusi asiointitunnus. Asiasta on ilmoitettava tunnuksen haltijalle.

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan muuttaa, jos:

1) muuttaminen on ehdottoman välttämätöntä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveyteensä tai turvallisuuteensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka; tai

2) muu kuin asiointitunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta

haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja asiointitunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen.

Asianosaisen on haettava edellä 2 momentissa tarkoitettua asiointitunnuksen muuttamista kirjallisesti Väestörekisterikeskukselta.

65 §

Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely

Kansalaisvarmenteet ja muut Väestörekisterikeskuksen myöntämät yleisesti sähköisessä asiointissa käytettävät luonnollisen henkilön varmenteet sekä niihin sisältyvät tiedot talletetaan Väestörekisterikeskuksen pitämään julkiseen hakemistoon, josta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

66 §

Kansalaisvarmenteen hakeminen ja myöntäminen

Kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalaisen mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta.

Kansalaisvarmennetta koskeva kirjallinen hakemus on jätettävä henkilökohtaisesti poliisilaitokselle, jossa hakija tunnistetaan ja hänen esittämänsä henkilötiedot tarkistetaan hänen suostumuksellaan väestötietojärjestelmästä. Jos henkilökorttiin talletetaan ja merkitään henkilökorttilain 3 a §:ssä tarkoitettuja tietoja, noudatetaan kansalaisvarmenteen hakemisessa henkilökorttilain 6 §:n 2 momentissa säädettyä menettelyä.

Hakemuksen vastaanottajan on noudatettava henkilötietolaissa säädettyjä henkilötietojen käsittelyä sekä sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa asetettuja varmenteen myöntämistä koskevia vaatimuksia.

67 §

Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen

Väestörekisterikeskuksen tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta. Väestörekisterikeskuksen tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan erityisestä ja perustellusta syystä myöntää myös henkilölle, jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta, mutta joka ei täytä muita edellä tarkoitettuja varmenteen myöntämisen edellytyksiä. Tällainen varmenne voi hakijan pyynnöstä sisältyä sähköisessä asioinnissa käytettävään viranomaisen, yrityksen tai yhteisön myöntämään asiakirjaan, korttiin tai tekniseen alustaan. Väestörekisterikeskus voi sopia asiakirjan tai teknisen alustan myöntävän viranomaisen, yrityksen tai yhteisön kanssa, että varmennetta koskeva hakemus voidaan jättää tälle henkilökohtaisesti Väestörekisterikeskukselle edelleen toimitettavaksi. Väestörekisterikeskuksen on tällöin varmistettava, että hakemuksen vastaanottaja noudattaa henkilötietolaissa säädettyjä henkilötietojen käsittelyä sekä sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa asetettuja varmenteen myöntämistä koskevia vaatimuksia.

Hakemuksen vastaanottajan on tunnistettava hakija toteamalla hänen henkilöllisyytensä voimassa olevasta poliisin myöntämästä henkilöllisyyden osoittavasta asiakirjasta ja tarkistamalla varmenteen hakijan suostumuksella hakijan esittämät henkilötiedot väestötietojärjestelmästä. Jos hakijalla ei ole esittää poliisin myöntämää henkilöllisyyden osoittavaa asiakirjaa tai hakijan tunnistamisen varmistamiseksi on olemassa muita erityisiä syitä, hakijan tunnistamisen suorittaa poliisi. Poliisin myöntämistä henkilöllisyyden osoittavista asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Sellaisen varmenteen hakijan, jolle myönnetään varmenne 1 momentin mukaisesti erityisestä ja perustellusta syystä, henkilöllisyys on todettava toimivaltaisen viranomaisen myöntämästä voimassa olevasta henkilöllisyyden osoittavasta asiakirjasta. Jos hakijalla ei ole esittää toimivaltaisen viranomaisen myöntämää henkilöllisyyden osoittavaa asiakirjaa tai hakijan tunnistamisen varmistamiseksi on olemassa muita erityisiä syitä, hakijan tunnistamisen suorittaa toimivaltainen viranomainen.

68 §

Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa

Henkilökohtaisen käynnin sijasta kansalaisvarmenteen uusimista koskeva hakemus voidaan tehdä myös sähköisesti ja allekirjoittaa hakijan käytössä olevalla kansalaisvarmenteella ja muun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen uusimista koskeva hakemus hakijan käytössä olevalla sähköisistä allekirjoituksista annetun lain 7 §:ssä tarkoitettulla varmenteella, jos tällainen palvelu on käytössä. Muuten hakemuksen käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa asetettuja varmenteen myöntämistä koskevia vaatimuksia.

Tässä laissa tarkoitetun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämistä koskeva päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

69 §

Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Väestörekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä tarkoitettulta viranomaiselta, yritykseltä ja yhteisöltä tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitetun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämistä koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seurantaan ja valvontaa varten.

Väestörekisterikeskuksen määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten esittämättä tässä laissa tarkoitettua Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämisessä käytetyt asiakirjat, laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin tarkastuksen kohteen hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Väestörekisterikeskus voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakko-laissa säädetään.

7 luku

Erinäiset säännökset

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (*tietojenkäsittelypalvelu*). Väestörekisterikeskuksen toimeksiantajana voi olla vain valtion tai kunnan viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitämiseen. Väestörekisterikeskus voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiannon kohteena olevaan rekisteriin talletettujen tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta.

Tietojenkäsittelypalvelusta on tehtävä kirjallinen sopimus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojenkäsittelypalvelua koskevan sopimuksen sisällöstä.

71 §

Väestötietojärjestelmän tietojen ylläpidon kustannukset

Valtion varoista maksetaan väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset lukuun ottamatta tietojen ilmoittamisesta aiheutuvia kustannuksia.

72 §

Suoritteista ja palveluista perittävät maksut

Rekisterihallinnon viranomaisen on perittävä tämän lain perusteella tuottamastaan suoritteesta tai palvelusta maksu siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Maksu voidaan jättää kokonaan määräämättä tai se voidaan määrätä suoritteen tai palvelun omakustannusarvoa pienemmäksi, jos suoritteen tai palvelun käyttäjä osallistuu väestötietojärjestelmän henkilö-, kiinteistö-, rakennus- tai huoneisto- ja toimitilatietojen ylläpitoon merkittävällä työpanoksella. Kansalaisvarmenteesta perittävä maksu voidaan määrätä sen omakustannusarvoa pienemmäksi. Jos maksu on määrätty suoritteen tai palvelun omakustannusarvoa pienemmäksi, on kuitenkin perittävä ainakin suoritteen tai palvelun tuottamiseen liittyvät rekisterihallinnon viranomaisen kolmannelta osapuolelta ostamista palveluista aiheutuvat kustannukset.

73 §

Tietojärjestelmien käytettävyyden

Väestötietojärjestelmän ja varmennetun sähköisen asioinnin automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävien teknisten tietojärjestelmien sekä niihin liittyvien laitteistojen ja ohjelmistojen tulee olla kaikkien siihen oikeutettujen käytettävissä ajantasaisesti, turvallisesti ja suojatusti. Valtion varoista maksetaan käytettävyyden edellyttämät tietojärjestelmien sekä niihin liittyvien laitteistojen ja ohjelmistojen hankin-

nasta, ylläpidosta ja hallinnasta aiheutuvat välittömät kustannukset.

74 §

Tietoturvallisuus

Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien on väestötietojärjestelmän tietoja käsitellessään sekä Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asioinnin palveluja tuottaessaan huolehdittava vastuulleen kuuluvien tietojärjestelmien ja niiden sisältämien tietojen tietosuojasta ja -turvasta (*tietoturvallisuus*). Väestörekisterikeskus ja maistraatit vastaavat tietoturvallisuudesta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka niiden lukuun toimeksiannosta suorittaa tässä laissa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn ja palvelujen tuottamiseen liittyviä toimenpiteitä. Valtion varoista maksetaan tietoturvallisuuden edellyttämät tietojärjestelmien sekä niihin liittyvien laitteistojen ja ohjelmistojen hankinnasta, ylläpidosta ja hallinnasta aiheutuvat välittömät kustannukset.

75 §

Oikaisuvaatimus

Se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta tämän lain nojalla tehty rekisterimerkintä tai tiedon luovuttamista koskeva päätös tai ratkaisu välittömästi koskee, voi hakea siihen kirjallisesti oikaisua. Oikaisua haetaan Väestörekisterikeskukselta, jos virasto on tehnyt sen kohteena olevan rekisterimerkinnän taikka tiedon luovuttamista koskevan päätöksen tai ratkaisun. Muissa tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa rekisterimerkintää koskevissa asioissa oikaisua haetaan henkilön kotikunnan maistraatilta ja tiedon luovutuspäätöstä tai -ratkaisua koskevissa asioissa päätöksen tai ratkaisun tehneeltä maistraatilta. Väestörekisterikeskuksen ja maistraatin on annettava oikaisuvaatimuksen johdosta kirjallinen päätös.

Jos oikaisuvaatimus koskee 10 §:ssä tarkoitettua ulkomaan kansalaista koskevaa rekisterimerkintää, maistraatin on ennen oikaisuvaatimuk-

sen ratkaisemista pyydettävä asiasta lausunto Maahanmuuttovirastolta.

Väestötietojärjestelmään tehdyn kotikuntaa koskevan merkinnän korjaamisesta säädetään kotikuntalaissa.

76 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Rekisterihallinnon viranomaisella, jonka päätöksen hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut, on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla.

77 §

Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto

Henkilön, joka palvelussuhteen, toimeksianton tai rekisterihallinnon viranomaisen antaman päätöksen tai luvan perusteella käsittelee väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja tai 52 taikka 69 §:n nojalla saamia muita tietoja, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökielellä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

78 §

Viittaukset rangaistussäännöksiin

Rangaistus 77 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden tai hyväksikäyttökielellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rangaistus väestötietojärjestelmään tai varmennetun sähköisen asioinnin tietojärjestelmään kohdistuvasta tietomurrosta säädetään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja järjestelmiin kohdistuvasta henkilörekisteririkoksesta mainitun lu-

vun 9 §:ssä sekä henkilörekisteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

8 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

79 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annettu väestötietolaki (507/1993) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

80 §

Siirtymäsäännökset

1. Väestörekisterikeskuksen on saatettava väestötietojärjestelmän automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetty tietojärjestelmä ja varmennetun sähköisen asioinnin tekninen palvelujärjestelmä tämän lain mukaiseksi kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

2. Väestörekisterikeskuksen on annettava rakennuksille, joiden tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään tämän lain voimaan tullessa, pysyvä rakennustunnus neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

3. Jos henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi ennen tämän lain voimaantuloa, maistraatti voi tallettaa väestötietojärjestelmään 13 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetun tiedon sukupuolen vahvistamisesta vain, jos henkilö hakee sitä.

4. Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista ja kansalaisvarmenteen myöntämistä koskevan pyynnön ja hakemuksen käsittelyssä noudatetaan tämän lain säännöksiä.

5. Jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan tällä lailla kumotun väestötietolain säännöksiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain vastaavaa lainkohtaa.

6. Jos muussa laissa tai asetuksessa säädetty oikeus tai velvollisuus määräytyy henkikirjoituksen, tammikuun ensimmäisen päivän kotipaikan tai vuodenvaihteen kotikunnan perusteella, sovelletaan siihen vastaavan ajankohdan mukaista väestötietojärjestelmään talletettua tietoa henkilön kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta. Jos kysymys on henkikirjoitetusta asukasmäärästä, tammikuun ensimmäisen päivän asukasluvusta tai vuodenvaihteen asukasluvusta, sovelletaan siihen vastaavan ajankohdan mukaista väestötietojärjestelmään talletettuihin tietoihin perustuvaa asukaslukutietoa.

7. Muussa laissa tai asetuksessa väestörekisterin pitäjälle säädetyt tehtävät hoitaa, jollei tästä laista muuta johdu, se maistraatti, jonka toimialueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti käsittelee sellaista henkilöä koskevat asiat, jolla ei ole koskaan ollut kotikuntaa eikä väestökirjanpitokuntaa Suomessa.

8. Evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan viranomaisen ennen uskontokuntien jäsenrekisteristä annetun lain voimaantuloa pitämään kirkolliseen väestörekisteriin tai siihen kuuluvaan asiakirjaan sisältyvän tiedon, jota ei ole otettu väestötietojärjestelmään, luovuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä. Se, jonka oikeutta, etuutta tai velvollisuutta ennen uskontokuntien jäsenrekisteristä annetun lain voimaantuloa pidettyyn kirkolliseen väestörekisteriin tai siihen kuuluvaan asiakirjaan tehty merkintä, jota ei ole otettu väestötietojärjestelmään, välittömästi koskee, voi pyytää siihen korjausta evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan viranomaiselta. Jollei kirkollinen viranomainen korjaa merkintää, voi pyynnön esittäjä kirjallisesti vaatia merkinnän oikaisemista tältä viranomaiselta. Jos kirkollinen viranomainen ei hyväksy oikaisuvaatimusta, sen tulee saattaa asia maistraatin käsiteltäväksi kahden viikon kuluessa kir-

jällisen oikaisuvaatimuksen saapumisesta. Maistraatin asiasta antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Kirkonkirjoista on muutoin voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

9. Väestötietojärjestelmän asiakirjoihin kuuluvat myös ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot. Helsingin maistraatti säilyttää asiakirjat ja päättää niissä olevien tietojen luovuttamisesta noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 2009
